

DEL 1 VÅR 2016

Oppg 1 (2p)

a) $856 + 173 = 1029$

b) $701 - 129 = 572$

c) $102 * 98 = (100 + 2)(100 - 2) = 10000 - 4 = 9996$

d) $624 : 3 = 208$

$$\begin{array}{r} -6 \\ 2 \\ \hline -0 \\ 24 \\ \hline -24 \\ 0 \end{array}$$

Oppg 2 (1p)

a) $4550\text{mm} = 4550 : 1000\text{ m} = 4,55\text{m}$

b) $0,8\text{ kg} = 0,8 * 1000\text{ g} = 800\text{g}$

Oppg 3 (0,5p)

Hvilket uttrykk har den laveste verdien?

$$(-3)^2$$

$$\frac{20}{2+3}$$

$$2+2^2$$

$$-2^2+6$$

$$(-3)^2 = 9, \quad \frac{20}{2+3} = 4, \quad 2+2^2 = 6, \quad -2^2+6 = 2$$

Oppg 4 (1p)

a) $\frac{1}{6} + \frac{2}{6} = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}$

b) $\frac{4}{5} - 0,4 = \frac{4}{5} - \frac{4:2}{10:2} = \frac{4-2}{5} = \frac{2}{5}$

Oppg 5 (0,5p)

Hvilket tall har den høyeste verdien?

$$0,9$$

$$0,10$$

$$0,89$$

$$0,1980$$

Oppg 6 (0,5p)

Massen til et elektron er ca. 0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 91 kg

På standardform skriver vi dette tallet som

$$91 \cdot 10^{-33}\text{ kg}$$

$$91 \cdot 10^{32}\text{ kg}$$

$$9,1 \cdot 10^{31}\text{ kg}$$

$$9,1 \cdot 10^{-31}\text{ kg}$$

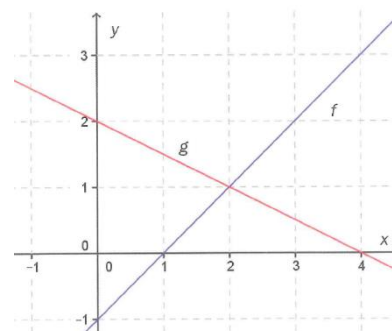
Oppg 7 (2p)

$$\underline{f(x) = x - 1}$$

- Stigningstall = 1, Skjæring med andreaksen = -1

$$\underline{g(x) = -0,5x + 2}$$

- Stigningstall = -0,5, Skjæring med andreaksen = 2

Oppg 8 (1p)

$100\% - 20\% = 80\%$, hun skal betale 80% når rabatten er trukket fra.

$$\frac{3500 * 80}{100} = 2800$$

Hun skal betale kr 2800,- for sykkelen

Oppg 9 (0,5p)

Sannsynligheten for at terningen vil vise 5 eller 6 øyne, er

$\frac{1}{6}$	$\frac{2}{6}$	$\frac{5}{6}$	$\frac{6}{6}$
☐	☒	☐	☐

$$\frac{1}{6} + \frac{1}{6} = \frac{1+1}{6} = \frac{2}{6}$$

Oppg 10 (0,5p)

Vi skal kaste to terninger.

Sannsynligheten for at terningene vil vise til sammen 10 øyne, er

$\frac{1}{36}$	$\frac{2}{36}$	$\frac{3}{36}$	$\frac{10}{36}$
☐	☐	☒	☐

5 + 5, 4 + 6, 6 + 4, dvs 3 gunstige av 6 * 6 mulig

Oppg 11 (1,5p)

a) $4x - 3 = x$

$$4x - x - 3 + 3 = x - x + 3$$

$$\frac{3x}{3} = \frac{3}{3}$$

$$\underline{\underline{x = 1}}$$

b) $\frac{(x-1)*2}{x} - x * 2 = 3 * 2$

$$(x - 1) - 2x = 6$$

$$-x - 1 = 6$$

$$-x - 1 + 1 = 6 + 1$$

$$\frac{-x}{-1} = \frac{7}{-1}$$

$$\underline{\underline{x = -7}}$$

Oppg 12 (1,5p)

a) $-a + 2a + 3a = \underline{\underline{4a}}$

b) $\frac{1(a+1)}{(a-1)(a+1)} - \frac{1(a-1)}{(a+1)(a-1)} = \frac{(a+1)-(a-1)}{a^2-1}$

$$= \frac{(a-a+1+1)}{a^2-1} = \frac{2}{a^2-1}$$

Oppg 13 (1p)

6 kg hundekjeks, 0,2 kg pr dag,

$$6 * 10 : 0,2 * 10$$

$$60 : 2 = 30$$

$$\underline{\underline{-60}}$$

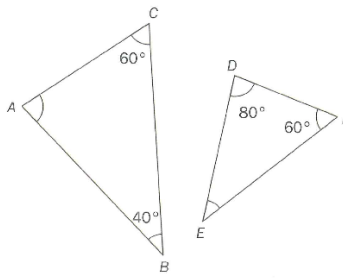
$$0$$

Hundekjeksene varer i 30 dager

Oppg 14 (0,5p)

Hvilken påstand er riktig om trekantene som er tegnet?

- $\triangle ABC$ er en likesidet trekant
- $\triangle DEF$ er en likebent trekant
- $\triangle ABC \cong \triangle DEF$ (kongruente trekanter)
- $\triangle ABC \sim \triangle DEF$ (formlike trekanter)

(har 3 like vinkler, forholdet mellom to samsvarende lengder er konstant)

Oppg 15 (0,5p)

Et tog går fra Oslo kl. 22.46. Toget er framme i Trondheim kl. 06.34 morgenen etter.

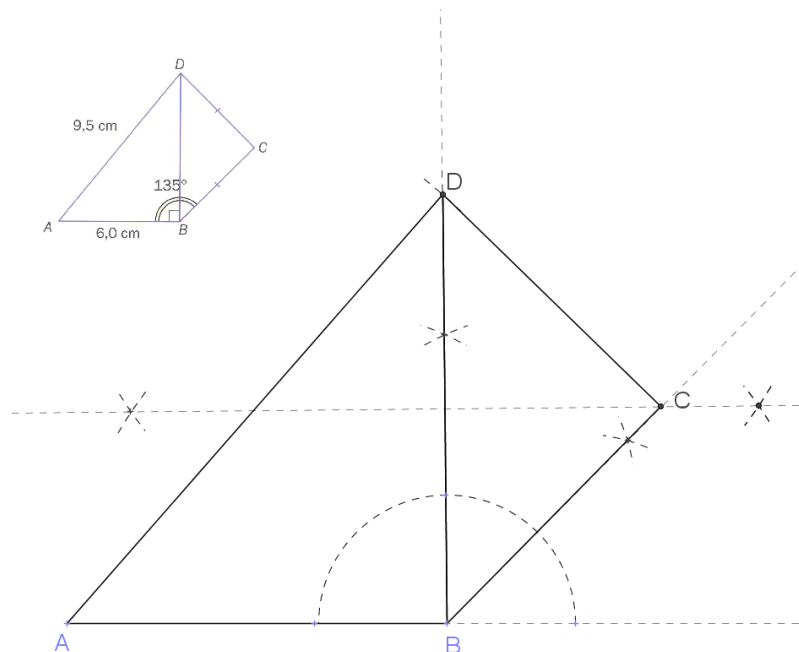
Da har toget brukt 7 h 48 min

22.46 til 24.00 → 1h og 14min

00.00 til 06.34 → 6h og 34min

Oppg 16 (2p)

Oppg 17 (0,5p)

Hvis $A = \frac{g \cdot h}{2}$, da er

$h = 2 \cdot A \cdot g$

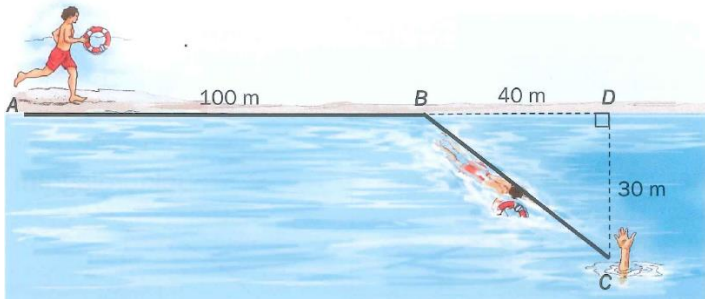
$h = \frac{2 \cdot g}{A}$

$h = \frac{A}{2 \cdot g}$

$h = \frac{2 \cdot A}{g}$

$$A * 2 = \frac{g \cdot h}{2} \rightarrow \frac{2A}{g} = \frac{g \cdot h}{2}$$

Oppg 18 (2p)

- a) Bruker Pytagoras da trekanten BCD er rettviklet, må finne hypotenusen BC.

$$\begin{aligned} BC^2 &= 40^2 + 30^2 \\ BC^2 &= 1600 + 900 \\ \sqrt{BC^2} &= \sqrt{2500} \\ BC &= 50 \end{aligned}$$

Svømmedistansen BC er 50 m

- b) Han løper 20s og svømmer 1min, halverer tiden brukt på løping for å finne tid ved lik distanse da distansen han løper er det dobbelte av svømmedistansen.

$\frac{20}{2} \rightarrow$ løpedistanse er lik som svømmedistanse, løper 50 meter på 10 sekunder

Løping 50 m	Svømming 50 m
10 sek	60 sek
Forhold	6:1

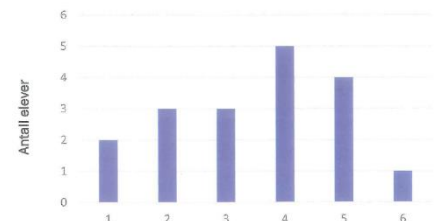
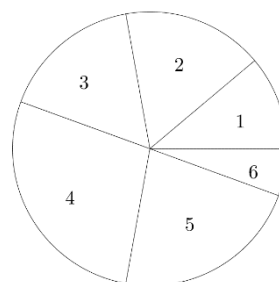
Forholdet mellom farten ved løping og svømming blir da 6:1

Oppg 19 (2,5p)

- a) Typetallet er 4

- b)

Karakter	Grader
1	40
2	60
3	60
4	100
5	80
6	20

$$\begin{aligned} \frac{360}{18} &= 20 \\ 2 * 20 &= 40 \\ 3 * 20 &= 60 \\ 3 * 20 &= 60 \\ 5 * 20 &= 100 \\ 4 * 20 &= 80 \\ 1 * 20 &= 20 \end{aligned}$$

- c) $\frac{1*2+2*3+3*3+4*5+5*4+6*1}{18} = \frac{2+6+9+20+20+6}{18} = \frac{63}{18} = 3,5$

Gjennomsnittskarakteren er: 3,5

Oppg 20 (0,5p)

Den korteste avstanden mellom Bergen og Oslo er ca. 300 km (i luftlinje).

På et kart er denne avstanden 2,0 cm.

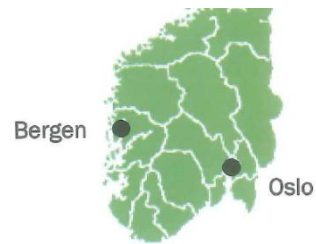
Målestokken for dette kartet er

1:30 000

1:150 000

1:3 000 000

1:15 000 000

$$\underline{300 * 100 * 1000 / 2 = 30\,000\,000 / 2 = 15\,000\,000}$$

Oppg 21 (2p)

$\pi \approx 3$, radius = 10,0 cm og høyden = 24,0 cm

Overflata består av bunn, topp og et rektangel med lengden lik omkretsen til boksen

$$\begin{aligned} & 2(\pi * r^2) + (3 * d * h) \\ &= 2(3 * 10^2) + (3 * 20 * 24) \\ &= 600 + 1440 \\ &= 2040 \end{aligned}$$

overflata av hermetikkboksen er 2040,0 cm²

DEL 2 VÅR 2016

Oppg 1 (2p)

- a)

1	$9.3165 \cdot (10+20+50+100+200+500)$
☐	≈ 8198.52

Familien betaler 8198,52 kr for sedlene

- b)

2	$13000/1389.70$
☐	≈ 9.35

1 € koster 9,35 kr ifølge valutakalkulatoren

Løste oppg a og b i cas ved å benytte verktøyet «numerisk»

Oppg 2 (8p)

3	10^4
☐	≈ 10000

- a) Familien kan lage 10000 forskjellige koder
 b) Det finnes 6 mulig kombinasjoner 7733, 7373, 7337, 3377, 3737, 3773

- c)

4	$V_f = 55 \cdot 35 \cdot 20$
☐	Løs: $\{V_f = 38500\}$
5	$V_d = 56 \cdot 45 \cdot 25$
☐	Løs: $\{V_d = 63000\}$

Volum etter framtidens mål er 38,5L og etter dagens mål 63L

- d)

6	$63 \cdot x = (63 - 38.5)$
☐	NLøs: $\{x = 0.39\}$
7	$0.39 \cdot 100$
☐	≈ 39

Fant at endringene fører til at håndbagasjen blir 39% mindre): omtrent 40% mindre

Ved overslag: $\frac{25 \cdot 100}{65} \approx 40$

Løste oppg a, c og d i cas ved å benytte verktøyene «Løs», «NLøs» og «numerisk»

Oppgave 3 (4p)

- a) 8 $(28.7+8.3+37.1)*0.45*1.65$
  ≈ 55.02

Multipliserte sum kjørelengde pr mil med forbruk og kostnad pr mil.

Til sammen koster bensinen 55.02€ for de tre strekningene

- b) 9 $((948-640)/0.35)$
  $\rightarrow 880$

Trekker gebyret fra totalkostnaden, dividerer dette på kostnad pr kilometer for å finne kjørelengde.

Familien har kjørt 880 km

Løste oppg a og b i CAS ggb ved å benytte verktøyet «numerisk»

Oppgave 4 (4p)

- a) Inntekt Gina

	A	B	C	D	E	F	G
1	a	Varmrett	Pris pr posjon i €	Antall porsjoner	Salgsinntekt i €	Prosent	Lønn i €
2		Penne arrabiata	8	12	96	8 %	7,68
3		Pasta bolognese	10	30	300	10 %	30
4		Stracotto	15	25	375	6 %	22,5
5		Sum					60,18

Har i regnearket vist at Gina får til sammen 60,18€ denne dagen

Formler som er brukt:

	A	B	C	D	E	F	G
1	a	Varmrett	Pris pr posjon i €	Antall porsjoner	Salgsinntekt i €	Prosent	Lønn i €
2		Penne arrabiata	8	12	=C2*D2	0,08	=F2*E2
3		Pasta bolognese	10	30	=C3*D3	0,1	=F3*E3
4		Stracotto	15	25	=C4*D4	0,06	=F4*E4
5		Sum					=SUMMER(G2:G4)

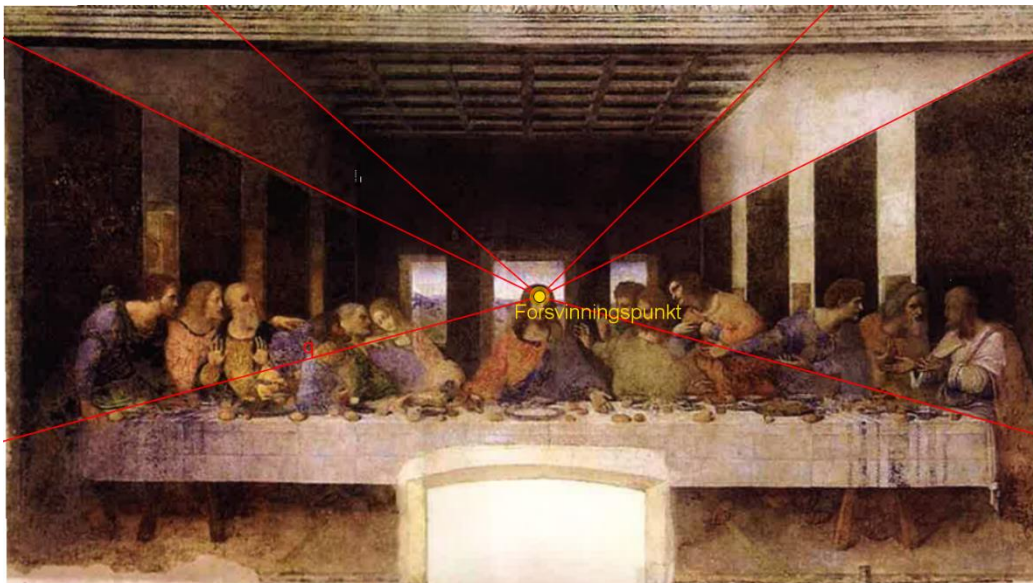
- b) En annen dag:

	A	B	C	D	E	F	G
1	b	Varmrett	Pris pr posjon i €	Antall porsjoner	Salgsinntekt i €	Prosent	Lønn i €
2		Penne arrabiata	8	14	112	8 %	8,96
3		Pasta bolognese	10	25	250	10 %	25
4		Stracotto	15	21	315	6 %	18,9
5		Sum					52,86

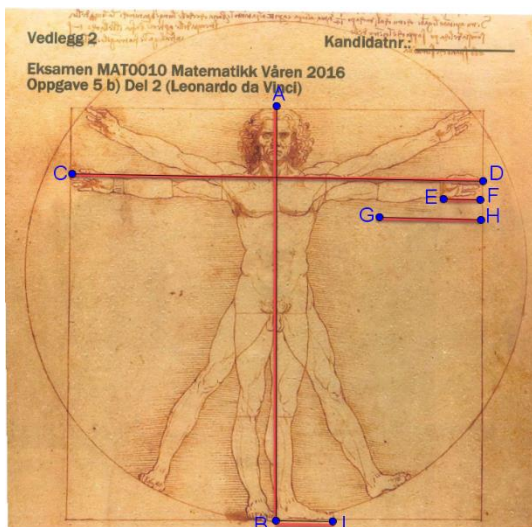
En annen dag får Gina 52,86€

Oppgave 5 (4p)

- a) Perspektivlinjer og forsvinningspunkt (det er mulig å tegne flere)

- b)

1. Påstand: $\frac{\text{Høyde}}{\text{Armspenn}} = \frac{AB}{CD} = 1 \rightarrow$ Påstanden er sann

2. Påstand: $\frac{\text{Høyde}}{10} = \text{Hånd}, \quad \frac{AB}{10} = EF \rightarrow$ Påstanden er sann

3. Påstand: $\frac{\text{Høyde}}{5} = \text{Albue til fingerspiss, men } \frac{AB}{5} \neq GH \rightarrow$ Påstanden er usann

4. Påstand: Forhold fot: høyde er 1:7, BI: AB har forholdet 1:7 $\rightarrow$ Påstanden er sann

1. Sann

$$\frac{140}{140} = 1$$

2. Sann

$$\frac{140}{10} = 14$$

3. usann

$$\frac{140}{5} \neq 35$$

4. Sann

$$20 * 7 = 140$$

Oppgave 6 (4p)

- a)
1	$h = 4.9t^2$ $\checkmark h = 4.9 t^2$
2	$h = 4.9t^2$ ByttUt, $h=44.4$: $44.4 = 4.9 t^2$
3	$44.4 = 4.9t^2$ NLøs: $\{t = -3.01, t = 3.01\}$

Har vist ved regning at det tar omtrent 3 sekunder før kulen treffer bakken

Regnet ut i cas ved å sette inn $h=44,4$ meter i uttrykker, benytter verktøyene «ByttUt» og «NLøs»

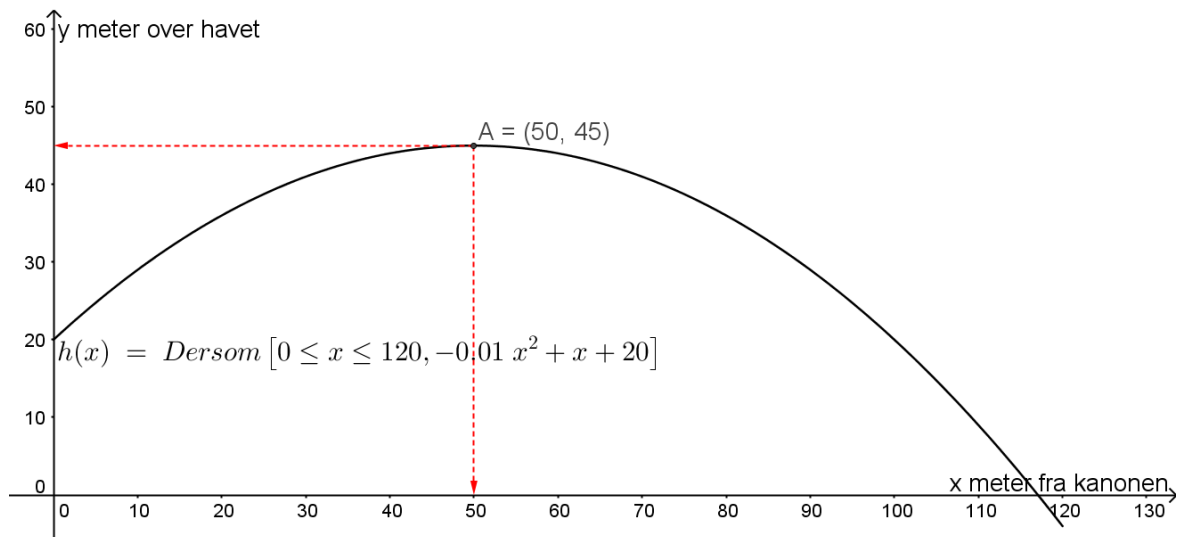
- b)
2	$h = 4.9t^2$ ByttUt, $t=2$: $h = 19.6$
3	Høyde_1skund= $44.4-19.6$ $\approx$ Høyde _{1skund} = 24.8

Regnet ut i cas ved å sette inn $t=2$ som er den tiden kula har falt når det er igjen 1s, trekker høyden fra totalhøyden for å finne høyden for det siste sekundet

Fant at kulen faller omtrent 25 meter det siste sekundet.

Regnet ut i cas og brukte verktøyene «ByttUt» og «numerisk»

Oppgave 7 (4p)

Forklaring: Skrev inn funksjonen med grenseverdier ved å benytte kommandoen «funksjon», fant høyeste punkt over havet ved å benytte kommandoen «ekstremalpunkt»

- a) *Se graf*
 b) Kula er på sitt høyeste når den er 50 meter fra kanonen, den er da 45 meter over havet.

Oppgave 8 (4p)

a) $13 + 21 = 34$, $21 + 34 = 55$, $34 + 55 = 89$, $55 + 89 = 144$

De fire neste tallene er 34, 55, 89 og 144

Løst i cas ved å summere to rader forut, benyttet verktøyet «symbolsk utregning» →

1	13
○	→ 13
2	21
○	→ 21
3	13+21
○	→ 34
4	21+34
○	→ 55
5	34+55
○	→ 89
6	55+89
○	→ 144

b) $(2a + 3b) + (3a + 5b) = 5a + 8b$

$$(3a + 5b) + (5a + 8b) = 8a + 13b$$

$$(5a + 8b) + (8a + 13b) = 13a + 21b$$

$$(8a + 13b) + (13a + 21b) = 21a + 34b$$

De fire neste leddene er:

$5a + 8b$, $8a + 13b$, $13a + 21b$ og $21a + 34b$

Løst i cas ved å summere to rader forut, benyttet kommandoen «symbolsk utregning» →

1	$(2a + 3b)$
○	✓ $2a + 3b$
2	$(3a+5b)$
○	✓ $3a + 5b$
3	$2a + 3b+3a + 5b$
○	→ $5a + 8b$
4	$3a + 5b+5a + 8b$
○	→ $8a + 13b$
5	$5a + 8b+8a + 13b$
○	→ $13a + 21b$
6	$8a + 13b+13a + 21b$
○	→ $21a + 34b$

Oppgave 9 (2p)

Benytter Pytagoras:

$$(40 + r)^2 = 40^2 + (80 - r)^2$$

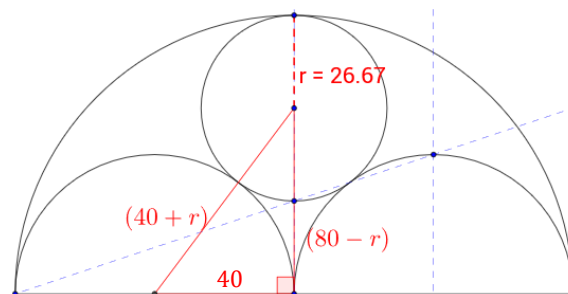
$$40^2 + 80r + r^2 = 40^2 + 80^2 - 160r + r^2$$

$$\frac{240r}{240} = \frac{6400}{240}$$

$$r = \frac{80}{3} = 26\frac{2}{3}$$

Radiusen til den minste sirkelen $\approx 26,67$ cm

(Velger ikke å ta hensyn til antall gjeldene siffer da sirklene skal tangere hverandre, det krever noe mer nøyaktighet enn 27, brøk eller desimaltall)

1	$(40+r)^2=40^2+(80-r)^2$
○	Løs: $\left\{ r = \frac{80}{3} \right\}$

Løste oppgaven ved regning i CAS i GeoGebra, brukte Pytagoras og verktøyet «Løs»,

$$\text{Radiusen til den minste sirkelen} = \frac{80}{3} \text{ cm}$$